

Список використаних джерел

1. Кривов'язюк І.В. Інноваційна економіка : навчальний посібник. Київ : Кондор-Видавництво, 2016. 384 с.
2. Overcoming the Innovation Readiness Gap. Most Innovative Companies 2021 / BCG. URL: <https://www.bcg.com/en-ca/publications/2021/most-innovative-companies-overview> (дата звернення: 28.10.2021).

Кужавський М., аспірант

Український державний університет залізничного транспорту

ПЕРЕДУМОВИ І ПЕРСПЕКТИВИ ФОРМУВАННЯ ПОРТФЕЛЮ БІЗНЕС-СТРАТЕГІЙ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

Автоматизація виробництва та бізнес-процесів на основі впровадження різного роду інформаційних технологій наразі проникла в усі без виключення сфери діяльності, у т.ч. і транспортну галузь. Наступним етапом глибинних змін у транспортному секторі має стати цифрова трансформація, спрямована на реалізацію корінних перетворень бізнес-процесів, корпоративної культури, взаємовідносин у колективі між співробітниками, співпраці транспортних підприємств з партнерами, клієнтами та іншими стейкхолдерами.

Для адаптації підприємств залізничного транспорту до вказаних реалій доцільним є застосування інструментарію стратегічного управління і формування збалансованого портфелю бізнес-стратегій розвитку залізничного транспорту, впровадження якого дозволить оптимізувати витрати підприємств і забезпечити нарощення позитивних фінансових результатів. Зазначене потребує проведення більш ґрунтовних наукових досліджень у цьому напрямі.

У загальному вигляді портфельний аналіз є інструментом, за допомогою якого керівництво підприємства оцінює господарську діяльність з точки зору перспективності вкладення коштів у визначені напрями та скорочення або ж взагалі припинення інвестування неефективних проєктів. При цьому оцінюються відносна привабливість ринків та конкурентоспроможність підприємства на кожному з цих ринків. У цьому сенсі важливим є досягнення збалансованості портфелю компанії шляхом забезпечення ефективного поєднання бізнес-сегментів, видів продукції або напрямів реалізації послуг, що потребують додаткових інвестицій, з сегментами, які не потребують чи мають надлишок інвестицій, а також розроблення дієвих стратегій розвитку бізнес-сегментів.

Аналізуючи діяльність вітчизняних бізнес-структур можна дійти висновку щодо наявності певних особливостей формування бізнес-портфелю їх розвитку: по-перше, до складу таких портфелів входять бізнеси з різних галузей і різних розмірів; по-друге, за різними напрямками бізнесу формуються власні кола партнерів, з якими співпрацюють підприємства; по-третє, наявність непрофільних видів діяльності, які створюють сприятливі умови для розвитку акціонерних товариств у цілому; по-четверте, оновлення активів відбувається в основному за профільними видами бізнесу, а другорядні напрями діяльності відповідно отримують мінімальне фінансування; по-п'яте, сталий розвиток таких підприємств можливий лише у випадку забезпечення стратегічної гнучкості суб'єктів господарювання до трансформаційних зовнішніх умов.

Виявлені особливості визначають послідовність формування збалансованого портфеля бізнес-стратегій, що доцільно проводити за наступним алгоритмом.

По-перше, уточнення стратегічної місії та бачення розвитку підприємств залізничного транспорту в сьогочасних трансформаційних умовах.

По-друге, оцінка ресурсного потенціалу підприємств залізничного транспорту.

По-третє, аналіз світових тенденцій розвитку залізничної галузі, оцінювання та прогнозування ризиків середовища функціонування суб'єктів даної сфери.

По-четверте, оцінювання макроекономічного середовища розвитку підприємств залізничного транспорту і встановлення детермінант, які здійснюють суттєвий вплив на сучасне становище і тенденції розвитку підприємств галузі, а також прогнозування зміни вказаних зовнішніх детермінант.

По-п'яте, дослідження бізнес-середовища розвитку підприємств залізничного транспорту, оцінювання конкуренції на ринку залізничних перевезень, поведінки партнерів, споживачів та інших стейкхолдерів, оцінювання ризиків.

По-шосте, проведення первинного портфельного аналізу: опис існуючої ситуації та визначення обмежень щодо розроблення альтернатив стратегічного розвитку підприємств залізничного транспорту, оцінювання вартості, що генерує існуючий портфель бізнес-сегментів розвитку підприємств галузі.

По-сьоме, розробка альтернативних варіантів портфелів бізнес-стратегій розвитку підприємств залізничного транспорту і оцінювання ефективності їх практичної реалізації з урахуванням сьогочасних викликів.

По-восьме, формування збалансованого портфелю бізнес-стратегій розвитку підприємств залізничного транспорту і розроблення механізму його реалізації, що визначає послідовність впровадження стратегій, розподіл між ними різних видів ресурсного потенціалу підприємств галузі, забезпечення збалансованої взаємодії (узгодженості) інтересів та ресурсів зацікавлених осіб, генерацію ризиків та досягнення синергії у процесі взаємодії щодо реалізації стратегій розвитку та ін.

По-дев'яте, розроблення механізму моніторингу динамічної стійкості портфеля бізнес-стратегій і у випадку потреби застосування заходів щодо його корегування.

Серед ключових стратегій розвитку залізничного транспорту особливої уваги на сьогодні заслуговує стратегія цифрової трансформації. Цифрова трансформація представляє собою глибоку реорганізацію бізнес-процесів з широким застосуванням цифрових інструментів для їх виконання, яка призводить до суттєвого покращення характеристик процесів (скорочення часу виконання, зникнення цілих груп підпроцесів, скорочення ресурсів, що витрачаються на виконання процесів) та/або появи принципово нових їх якостей та властивостей. Така стратегія зорієнтована на повномасштабне комплексне цифрове переоснащення системи управління і бізнес-сегментів діяльності підприємств залізничного транспорту з урахуванням бар'єрів на шляху трансформації і приймаючи до уваги різний рівень цифрової зрілості бізнес-сегментів. Вузконаправлені програми часто не можуть забезпечити прорив та ускладнюють рух до мети. Тому важливим є глобальне бачення шляху цифрового розвитку. У свою чергу, для досягнення окремих цілей у рамках стратегії можуть бути виділені окремі цифрові програми та проекти. Наприклад, для клієнтів такі проекти можуть передбачати створення цифрових платформ мультимодальних вантажних та пасажирських перевезень, оператора електронної комерції, різного роду чат-ботів та персоналізованих сервісних додатків тощо. Загалом стратегія може включати значну кількість локальних проектів, спрямованих на впровадження цифрових інновацій та проривних технологій, формування нових бізнес-процесів, підвищення ефективності існуючих, розширення переліку послуг.

Ланченко Є., к.е.н., доц.
Горенко О., Юдицька М., студентки магістратури
НУБіП України, м. Київ, Україна

СТАН ВИКОРИСТАННЯ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ У ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВАХ

В умовах економічної нестабільності й демографічної кризи відбувається трансформація ринку праці в сільській місцевості: зменшується кількість і змінюється структура зайнятого сільського населення. Так, О. Я. Кравчук і О. Д. Витвицька трансформацію ринку праці визначають як послідовний процес змін і впливу відтворення й використання праці; збалансування пропозиції та попиту на робочу силу; динамічні зміни у сфері використання робочої сили; посилення взаємозалежності національних ринків праці тощо. Трансформація ринку праці призводить до формування нових пропорцій у зайнятості на макрорівні, супроводжується реструктуризацією і модернізацією виробництва на мікрорівні. Трансформація ринку праці – це система динамічних соціально-економічних змін, які створюють нову якість